

→ → → → → → → →

Predpoved' na zajtra

↙ ↘ → → →

↙ ↘ ↘ ↘ →

↙ ↘ ↘ ↘ →

↙ ↘ ↘ ↘ →

→ ↘ ↘ ↘ →

↙ ↘ ↘ ↘ ↘

↙



→ Silvester Lavrík

DiXit

→ → → → → → → →

→ **Predpoved'** → →

→ **na zajtra**

↙ Hľadanie → ↘

rovnováhy

↙ románom →

→ ↘ ↘

↘

→ Silvester Lavrík

DiXit

AUTOR TEXTU © SILVESTER LAVRÍK, 2024

OBÁLKA, KNIŽNÝ BLOK A DTP © RICHARD LAVRÍK, 2024

VYDAVATEESTVO DIXIT A IRON LIBRI 2024

ISBN: 978-80-89662-58-6

PUBLIKÁCIU Z VEREJNÝCH ZDROJOV

PODPORIL FOND NA PODPORU UMENIA

u. fond
na podporu
umenia

VŠETKY PRÁVA VYHRADENÉ.

ŽIADNA ČASŤ TEJTO KNIHY NESMIE BYŤ REPRODUKOVANÁ ANI ŠÍRENÁ V ŽIADNEJ
FORME ANI ŽIADNYMI PROSTRIEDKAMI BEZ PREDCHÁDZAJÚCEHO PÍSOVNÉHO SÚHLASU
VYDAVATEĽA.

→ → → → → → → →

→ **Predpoved** → →

→ **na zajtra**

↘ Hľadanie → ↘
rovnováhy

↘ románom →

↗ ↘ ↗

↘





Každý vietor má svoje počasie.

FRANCIS BACON

24. novembra 2045

→ PREVAŽNE ZAMRAČENÉ, OJEDINELE HMLA. NA VIACERÝCH MIESTACH DÁŽĎ, V ZÁPADNEJ POLOVICI ÚZEMIA AJ VÝDATNEJŠÍ. OD 700 M, SPOČIATKU AJ VYŠŠIE, SNEŽENIE. NAJVVYŠŠIA DENNÁ TEPLOTA 3 °C AŽ 8 °C, NA JUHOZÁPADE A KRAJNOM JUHOVÝCHODE DO 10 °C. TEPLOTA NA HORÁCH VO VÝŠKE 1 500 M OKOLO 0 °C A POZVOENÉ OCHLADZOVANIE. SPOČIATKU JUŽNÝ VIETOR 4 AŽ 11, NA ZÁPADE, HLAVNE NA HREBEŇOCH VEĽKEJ JAVORINY, POVAŽSKÉHO INOVCA A STRÁŽOVSKÝCH VRCHOV, A POD TATRAMI V NÁRAZOCH OJEDINELE OKOLO 17 M/S (15 AŽ 40, 60 KM/H). VIETOR NA JUHOZÁPADE SA POPOLUDNÍ ZMENÍ NA SEVEROZÁPADNÝ. V PRIEBEHU DŇA BUDE VIETOR POSTUPNE SLABNÚŤ. NA HREBEŇOCH HÔR SPOČIATKU PRUDKÝ VIETOR AŽ SILNÁ VÍCHRICA. PREDPOKLADANÉ MNOŽSTVO ZRÁŽOK: DO 10, V ZÁPADNEJ POLOVICI OJEDINELE OKOLO 15 MM, OD 900 M N. M. OKOLO 8 CM SNEHU.

Psychoaktívne huby rastú často práve v meste. Niekedy to vyzerá tak, ako by sa približovali k sídlam, kde žijú ľudia, zámerne. Nájďme ich pri rušnom chodníku, vo veľkom kvetináči na frekventovanej ulici. V mestských parkoch sa darí dokonca aj ušľachtilým druhom hříbov, zaznievalo zo sály starého kaštieľa premenenej na prednáškovú miestnosť.

Prednášajúcou bola mladá žena okolo tridsiatky.

V auditóriu sedelo niečo cez dve desiatky sústredených tvárí. Väčšina z nich mala v ušiach slúchadlá tlmočnických zariadení.

Na čelnej stene sály, za chrbtom prednášajúcej, priamo na omietke bol nakreslený jednorožec. Kresba bola kostrbatá, akoby urobená detskou rukou.

V predsieni stáli dvaja muži. Nazerali do sály, ochutnávali jedlo rozložené na improvizovaných stoloch a nenáhlivo konverzovali. Z diania v rozľahlej miestnosti videli len to, čo im dovoľoval výrez dvier.

Čeburaška vravela, že je to hroch, poznamenal vyšší z mužov a rukou mávol smerom k vysokým verajám dvojkrídlových dvier.

Hroch?

Hroch, pokýval hlavou, zívajúci hroch.

Ivan, tebe už načisto preskočilo. Obidvom vám preskočilo. Tebe aj Schaffimu.

Prečo nám preskočilo? A nehovor mu Schaffi. Vieš dobre, že to neznáša.

Bondži, môžeš sa trochu upokojiť?

Nie. Tá malá si s vami robí, čo chce.

Muži sa odmlčali. Chvíľu sa venovali iba jedeniu. Vybrať bolo z čoho, ponuka bola pestrá.

Nepovedala jednorožec? opýtal sa Bondži.

Hroch. Povedala hroch. Prečo jednorožec?

Tak mi povedz, prečo tu nie sú tí, čo už videli hrocha, ale len tí, ktorí už

videli jednorožca, mávol smerom, ktorým sa dala tušiť detská kresba na stene v sále. Hroch!

Hroch, pokýval hlavou vyšší z mužov a rukou opäť ukázal na vysoké veraje dvojkrídlových dvier. Zívajúci hroch.

Žiadneho hrocha nevidím, podráždene zavrčal druhý stavec, šlachovitý gnóm s dokrčenou tvárou.

Lebo ho vidieť nechceš.

Nie, nechcem.

Ani ja žiadneho hrocha nevidím, iba zárubňu s pántami, uškrnul sa Ivan pobavene, no na veraje osadené v stene hrubej viac než jeden meter hľadieť neprestal.

Dvere viedli do sály, odkiaľ bolo počuť hlas prednášajúcej. Krídla samotných dvier chýbali. Ležali na narýchlo zhlobených kozách a slúžili ako improvizované stoly. Taniere a misy zo starého a hrubého porcelánu plné jedla boli porozkladané na popraskanom dreve s olupujúcim sa náterom. Pukliny v hrubých doskách boli široké a krivolaké. Obrusy, prestieranie ani čečina nikde. Jedlo a porcelán na ošarpanom dreve svietili.

Šéfkuchári michelinských reštaurácií si dubáky, kuriatka, hlivu aj uchovec kedysi nechávali dovážať z Francúzska, z toskánskych plantáží a šľachtiteľských skleníkov. Uchovec bazový až z Japonska, usmiala sa prednášajúca a odmlčala sa.

Aj v predsáli, kde muži postávali pri improvizovaných stoloch s občerstvením, ju bolo počuť zreteľne. Hoci obaja starci boli od rečníckeho pultu vzdušnou čiarou vzdialení desiatky metrov, zamatovo zastretý ženský alt doliehal k ich ušiam v príjemnej hladine dôverného rozhovoru.

Kolko to má?

Kto? odvetil Ivan s predstieraným nezaujmom a siahol po jednodhubke, mladom dubáčiku plnenom penou s medvedím cesnakom.

Dobre vieš, o kom hovorím.

Čeburaška?

Ivan, ne-ser-ma! Kvôli komu tu už týždeň...

A ty stále nevieš, kolko má? Dnes má päť.

No práve.

No práve čo?

Má päť a robí si s vami, čo chce. Čo bude, keď bude mať...

... šesť?

Veď hovorím, že ste sa z nej načisto posrali.

Dala ti prečítať, čo napísala ráno? ozval sa po chvíli ten, ktorému spoločník hovoril Ivan.

Nie. Chvalabohu, nie. Nieкто musí ostať nad vecou.

Bondži, vstával si hore riťou?

Polovicu svojho života vstávam hore riťou. Banujem, že som s tým nezačal

skôr.

Prečo to ro...

Baví ma to, zavrčal Bondži. Baví ma byť pri zdravom rozume, na rozdiel od vás dvoch. A Hela ma už serie tiež. Aj Cvitočok, mávol smerom k prednášajúcej, by sa mohla menej... To decko je vymodlené, viem, ale aj tak.

Aj tak čo?

Ivan, mal si normálne detstvo? Mal. Uškodilo ti to?

Toto nie je normálne detstvo?

Mami, a môžeme na oslavu pozvať iba toho, kto už videl jednorožca...?

Bondži nosovým hlasom napodobnil maznavú detskú výslovnosť.

Čeburaška sa takto debilne nemazná.

Vieš, o čo mi ide. Tu máš balón, knižku, tortu a stačilo.

Trocha radosti ešte nikoho nezabilo, zamrmlal Ivan a siahol po žemli s restovanými rýdzikmi. Keď po raňajkách šli so Schaffim do hory...

Prestaň mu hovoriť Schaffi, dobre vieš, že to neznáša!

... keď po raňajkách šli s Vladimírom do hory, opýtala sa ma, či chcem, aby mi povedala tajomstvo. Ujo Ivan, keď vojdem do lesa, budem mať ešte štyri roky. A keď sa z neho popoludní vrátim, budem mať už päť.

No a? A nežer to, zasyčal Bondži.

Helena povedala, aby sme všetko najskôr ochutnali, zatváril sa Ivan nevinné. Predsa len – sú to huby. A zbieral ich Vladimír, zazubil sa a rozhliadol po tanieroch sýtych pastelových farieb rozložených pred nimi.

Vidíš? A presne toto ma serie, zápalisto protestoval Bondži. Decko má päť rokov a vy sa z nej idete dosrať, širokým prudkým gestom ukázal na jedlo porozkladané pred nimi. Jedlé taniere! To je zase čo za nápad? Nič drahšie sa už nedalo zohnať?

Ale čo sa tu osopuješ na mňa? Bol to môj nápad?

Ty si na to kývol.

Ja som len povedal, že to zaplatím.

Mal si ju s tým poslať...

A Helene som povedal, že sa obávam, aby nakoniec nechutili lepšie ako to, čo bude na nich.

Tak to zase prírf! Hela je skvelá kuchárka.

Čo furt máš? Dobre vieš, že sme na tento cirkus pristúpili nielen kvôli Čeburaške, ale aj kvôli jej matke.

To je jedno!

Bondži! Nehuč, zasyčal Ivan.

Tak to tu nevyžieraj! Kvôli tebe som sa sem s týmito obloženými misami cez Besník neterigal.

Hlavy poslucháčov, ktorí na ušiach nemali slúchadlá tlmočnických zariadení, sa začali otáčať a hľadať zdroj hluku. Postupne sa k nim pridali aj ostatní. Niektorí si slúchadla dali dolu. Prispela k tomu aj skutočnosť, že

prednášajúca sa odmlčala a zahľadela smerom, kde sa v šere predsália dali tušiť dvaja starí muži.

Pardon, zašepkal Ivan a pridala gesto naznačujúce, že už budú ticho.

Pohľady poslucháčov sa opäť obrátili k prednášajúcej.

Často si ich ani nevšimneme, vrátila sa mladá žena prihovárajúca sa tridsiatke expertiek a expertov na rezilienciu k téme svojej prednášky. Po užití psychoaktívnych húb v mnohých prípadoch ľudia opisujú, že možno s týmito hubami komunikovať. Akoby nám chceli ukázať niečo, čo v bežnom stave vedomia človek nevidí. Prírodné látky ako psylocibín majú potenciál pomôcť ľuďom, ktorí nemajú zmysel života, znovu ho nájsť a vrátiť sa k sebe. Výskumy a klinické štúdie dokazujú, že pomáhajú liečiť ťažké traumatické stavy, depresie a ďalšie duševné zranenia.

V publiku sa zodvihla ruka.

Chcete tým povedať, že huby nás vedome manipulujú?

Ruka patrila k pestovanej brade a starostlivo upraveným fúzom.

Nás zaujímajú hlavne tie druhy, ktoré žijú s nami a v nás bez toho, aby sme o tom vôbec vedeli, ukázala prednášajúca na tmavé rohy sály, akoby otázku z publika prepočula. Dýchame s nimi jeden vzduch, zdieľame spoločný priestor... a čas. Huby nás vnímajú a komunikujú s nami naozaj aktívne. Ibaže naopak to neplatí.

Ako naopak?

Huby o nás vedia všetko. Len nedávno som zistila, že huby milujú hudbu. Presnejšie povedané, populárnu hudbu, hlavne staré šlágre. Stačí, aby si v miestnosti začal niekto spievať, a huby zareagujú.

Začnú tleskať do rytmu? uškrnul sa muž s upravenými fúzmi.

Tam, kde sa stretajú dve steny a plafón..., miernym hlasom pokračovala prednášajúca.

Myslíte v rohu? uškrnul sa muž, ktorý pred chvíľou odpoveď na svoju otázku nedostal.

Zraky prítomných opakované vláčne gesto ukazujúce do rohu nad dverami mimovoľne poslúchli.

... sčernetá omietka vytvorila patinou zájdené kompaktné ostrovy s okrajmi pripomínajúcimi strmé útesy, dokončila vetu bez najmenšieho náznaku nevôle či netrepezlivosti. Na iných miestach to vyzerá ako piesočné pláže so zreteľne vyznačenými čiarami najvyššieho prílivu. Iné kúty, vyslovila s dôrazom a dlhým pohľadom zameraným na nespokojného poslucháča, vidíme plochy s pozoruhodne zachovanou omietkou. So zvyškom plafónu sa navzájom prestupujú skôr ako pevnina a more tam, kde sa darí mangrovom, pokračovala a laserovým ukazovadlom sledovala kľukatú líniu najskôr na plafóne a následne na projekčnej ploche.

Hlavy a pohľady poslucháčov červený bod putujúci po plafóne a stenách sály poslušne nasledovali až na plátno zavesené na ramene prenosného

stojana umiestneného vedľa pultu pre rečníka.

To, na čo sa pozeráme, nie je iluzívna krajina ázijského majstra suverénne čarujúceho s bambusovým štetcom fude. Je to makrozáber online prenášaný z toho rohu, do ktorého ste sa pred chvíľou, niekto s menšou, niekto s väčšou nechutoú, pozerali. Je to aj odpoveď na otázku, ktorá visí vo vzduchu – prečo sme sa stretli práve tu, v tomto rozpadajúcom sa kaštieli. Tu som na to, že huby vedia dať najavo emócie, prišla. V skratke, moja dcéra si rada spieva. Ak nie je práve zaujatá niečím iným, spieva si prakticky stále.

To deti v jej veku robia, ozvalo sa z publika.

Boli sme tu s otcom a uvažovali o tom, čo s týmto dedičstvom urobíme. Stála som uprostred tejto sály, dcéra behala dnu a von. Bavilo ju, ako dobre jej hlas pod týmito vysokými stropmi znie. Tam, kde spievala, huby nápadne ožívali; ich zafarbenie sa zvýraznilo, kontrasty prehĺbili. S dynamikou a v rytme, ktorý do priestoru priniesol spev.

Ehm, a malo to aj vplyv na hospodárske výnosy?

Prosím?

... v sedemdesiatych rokoch minulého storočia sa muzikoterapia javila ako účinný nástroj na zvyšovanie doživosti kráv, uštipačne vysvetlil svoju poznámku muž, ktorý sa ozýval najviac.

V sále to zašumelo. Miestami sa ozval pobavený smiech.

Chvíľu ostala stáť vzpriamene, hľadela priamo pred seba, pohľad mala upretý do neznáma. Merané pokusy viedli k tomu, že ciele a opakované iritovanie mycélií má markantný a do istej miery aj predvídateľný, no hlavne merateľný vplyv na ich kondíciu, povedala nakoniec.

Svoje slová nepodporila ani gestom ruky, ani zmenou vo výraze tváre.

Pritomní zvedavo poposadli. Niektorým sa na tvárach usadilo očakávanie.

Iní sa pozreli na seba navzájom a zagúľali očami. Pán s pestovanou bradou a vykrútenými fúzmi si vyčkávavo prekrížil ruky na hrudi.

Predtým než budeme pokračovať, si pozrime záznam časozberu, poznamenala prednášajúca.

Zaznela hudba. Tóny a rytmy starých šlágrov medzi múrmi zanedbaného kaštieľa pôsobili rovnako exoticky ako jedlé taniere sýtych farieb na ošarpanom dreve improvizovaných stolov.

Takto sa oslavujú narodeniny päťročného decka? rozhodil rozčúlene rukami menší z mužov. Povedala, že nechce tortu ani skákací hrad. Ani nejakého idiota prezlečeného za klauna.

Má nás, uškrnul sa Bondži. Ale prečo potom títo magori?

Lebo videli jednorožca.

Hovno videli.

Iných ľudí vo svojom adresári Cvitočok nemá. Bondži, ja viem, že celé je to jeden veľký cirkus. Ale Vladimír nechcel sklamať svoju dcéru,

ona nechcela sklamať tú svoju.

Raz sa z toho sna bude musieť zobudiť.

Kto?

Cvitočok. Jej výskum nikoho nezaujíma.

A hentí sú čo? ukázal Ivan do sály, odkiaľ stále znela hudba. Hologramy?

Jej výskum ich zaujíma, nie rozprávky o jednorožcoch. Odpísali, lebo to pochopili ako hru.

Už raz ju s jej výskumom poslali do...

Práve preto odpísali a prišli. Koniec koncov, sú to idealisti, vzdelaní, inteligentní a dosť múdri na to, aby vedeli, že nič na tomto svete nie je zadarmo.

A kto by sa nechcel pozrieť na miesto, kde sa stalo nešťastie?

To bolo pred dvadsiatimi rokmi.

Akurát dosť na to, aby sa tam zjavili trebárs jednorožce.

Cvitočok... len chcela splniť Čeburaškino želanie. Matky to tak robia.

Aj výnimočne nadané matky geniálnych detí?

... vidíš, Ivan ukázal smerom do sály. Aspoň vidíš, akú má Cvitočok autoritu.

Myslíš si, že nás naozaj počúvajú? zmenil náhle tému Bondži. V kútikoch úst sa mu zachytili drobné čiastočky jedla.

Kto? opýtal sa druhý z mužov a spoločníkovi gestom naznačil, aby si utrel ústa. Hentí? ukázal spakruky do sály.

Menší z mužov si ústa utrel, zovrel pery a v ospravedlňujúcom geste naznačil kapituláciu. Myslel som ich, vztýčeným palcom ukázal na plafón.

Obaja sa naznačeným smerom na chvíľu zahľadeli.

Plafón v predsáli vyzeral presne tak ako ten, na ktorý pred chvíľou upriamila pozornosť auditória prednášajúca. Sčernetý a zaplesnetý, no tu a tam aj farebný a pestrý. Obraz na plafóne sa menil v rytme a s dynamikou prichádzajúcimi z reproduktorov umiestnených v sále.

Všimol si si, že na plechové dychy reagujú najlepšie?

Sprostosť, odfrkol menší zo starcov. Ešte to tu budem chvíľu počúvať a zašibe aj mne.

Ivan sa načiahol po ďalšom kúsku. Prstami ťbol do polenty posypanej bielou hľuzovkou.

Nosom pritom nasával vôňu kulinárskej pochúťky a slastne privieral oči.

Nechce sa mi veriť, že takáto delikatesa rastie tu v tejto riti.

Podme, kým skončia, musíme sa ešte raz otočiť.

Ešte raz sa sem budeme trepať?

Inak mi Hela zje hlavu, potiahol starého kamaráta Bondži za rukáv. Naklochnila toho ako pre regiment.

Vykročili smerom k širokému schodisku.

Pozerať pod nohy, lebo ja ťa z týchto podrbaných schodov zbierať nebudem.

To decko nás dostane do hrobu.

Čože nás! Ale Vladimíra!

Myslím si, že by ani veľmi neprotestoval.

V stíchnutom predsáli ostali za nimi stoly s občerstvením improvizovane vyrobené z krídel vysokých dvier. Obložené misy a na nich plnené mladé hríby, taniere s pyramídami z pečiarok v japonskej strúhanke panko, dubáková krémová polievka, hlivový paprikáš, nakladané rýdziky, gratinované smrčky, biele hľuzovky s polentou.

Sú to huby, vyštekol Bondži, keď zostúpili na prízemie. Plesne!

Kráčali krížom cez vstupnú halu, občas sa zastavovali a živo gestikulovali.

A čo? Každý má rád hudbu.

Ja nie. Keby to fungovalo, tajní ich majú dávno podchytené. O Rusoch a Američanoch ani nehovorím!

Možno preto im Cvitočkov výskum tak prekážal...

Nebuď paranoidný, Ivan. Robili sme špinavosti, ale len vtedy, ak z toho mohol byť nejaký osoh.

Ivan chvíľu nereagoval.

Čo nič nehovoríš? Si urazený?

Vedel si, že hľuzovky sú afrodisiakum?

Ale no tak! Ja som rád, že mám svätý pokoj. Hela spáva v spálni, ja v kuchyni. Chladnička poruke.

Obaja sa zasmiali.

Sadnime si na chvíľu, som na nohách od piatej.

Aj si bol plávať?

Bol.

Počuješ?

Bondži natrčil ucho smerom k poschodiu.

Čo?

To je Matuška?

... hej, Waldemar!

Jó, třešně zrály, zaintonovali spolu s nahrávkou.

V rozľahlej hale so svetlou výškou cez dve poschodia to pôsobilo, akoby sa zvuky ozývali zo všetkých strán.

Poďme, postavil sa Ivan.

K vstupu do kaštiela sa blížili pomaly, ťažkými šuchtavými krokmi a v ušiach im znel starý country hit zo šesťdesiatych rokov. Waldemar Matuška v ňom svojím mužným melodickým hlasom spieval o láske, čo prepukla v čase dozrievania čerešní.

Vedel si, že Matuška bol Cigán z Bardejova? opýtal sa Bondži.

To ti kto povedal takúto sprostosť zase?

Otec. Slúžil s ním v Budějoviciach. Na čiare. V päťdesiatom siedmom. Dvadsaťštyrihodinové hliadky medzi dvoma plotmi pod prúdom. Každého, kto sa pokúsil o prekročenie štátnej hranice, mohli na mieste

odbachnúť.

Nieko ho aj zastrelili?

O tom nikdy nehovoril. Vraj sa s ním preto pobil.

Prečo? Že niekoho odbachol?

Preto, lebo sa hanbil za Bardejov.

A za toho Cigána sa nehanbil?

To neviem, pokrčil plecami Bondži. Bol to muzikant. Keď chceš robiť hudbu, byť Cigánom nebolo na škodu ani za Márie Terézie.

No vidíš, usmial sa Ivan.

Čo vidím?

Nás strážia huby.

Povedz radiácia.

A tá hubám prospieva.

Moja stará mama hovorievala, že keď rastie veľa húb, bude vojna.

No, neviem, či to nie je naopak.

Ako naopak?

Keď bola vojna, tvoja stará mama o tom veľa hovorila. Ešte aj keď šla na huby.

Kurva, ani mojej starej materi nemôžeš dať pokoj?

Ale to nie je o nej. To je o vojne. Mieša sa do všetkého.

Hudba v sále doznela. Obraz sa zastavil vo chvíli, keď malá speváčka vybehla zo sály.

Pohľady prítomných sa preniesli na plafón. Farebné obrazce strácali sýtosť a postupne tmavli.

Pani doktorka, prestávam rozumieť tomu, o čo tu ide, prehovoril muž s pestovanými fúzmi. Takýto videoklip dnes umelá inteligencia vygeneruje na počkanie.

Aj to, čo sa dialo nad vašimi hlavami?

Je to... Je toho veľa, čo ostáva nejasné, namrzené podotkla žena s porcelánovou pleťou. Som vedkyňa, potrebujem mať vo veciach jasno.

Pani doktorka, ste ochotná odprisahať, že toto nie je nijaká iluzionistická šou? opýtal sa z publika neveriacky ďalší z prítomných poslucháčov.

Dokážete zaručiť, že nie sme predmetom lacnej on-line diskreditácie na webe?

Toho by som sa nebál. Nevidím žiadne kamery, poznamenal ďalší, nikde žiadne snímače. Skenery. Okrem toho – čo by pani doktorka z toho mala? Na to, že ste boli svojho času považovaná za najväčšiu nádej nášho vedného odboru po Edwardovi Osbornovi Wilsonovi, zniete pozoruhodne...

... neisto?

Zdvorilo povedané.

Sama som z toho, čo ste pred chvíľou videli a hlavne počuli, zmätená.

Máte vôbec nejakú prijateľnú hypotézu pre svoje tvrdenie?

Zatiaľ je to skôr domnienka, krotko odvetila Cvitočok.

Uvedomujete si, že keď odtiaľto odídeme, ľahko sa môže stať, že vašu vedeckú reputáciu zničíme úplne?

Po obvineniach, pre ktoré ste sa zo sveta experimentálnej sociobiológie stiahli do ústrania a v tomto panoptikálnom kaštieli uprostred lesa...

Keď som prichádzala, chvíľami som mala pocit, že sa nachádzam v knihe Brama Stokera, nervózne sa zasmiala mladá žena s porcelánovou pletou.

Cvitočok nepovedala nič, len tuho zovrela pery.

Keď som od vás dostal pozvanie s tou absurdnou podmienkou, predpokladal som, že ide o žart. Trocha infantilný, trocha výstredný, ale prosím. Nakoniec, k oslavám päťročného dieťaťa vcelku primeraný, rozhovoril sa muž s pestovaným obrastom tváre. Kto videl jednorozčca? Hm, z toho sála výzva. Od vedkyne, ktorej na jednom z najlepších vedeckých pracovísk na svete poďakovali za spoluprácu kvôli...

... šarlatánstvu, pomohla mu Cvitočok. Len to pokojne povedzte. Tak ste to napísali v časopise *Science & Nature*.

... kvôli neudržateľnosti vedeckých východísk, tak to tam bolo uvedené, opravil ju muž puntičkársky. To vaše pozvanie vyznievalo ako jednoznačne sebavedomé gesto.

Ďakujem za poklonu.

Nebolo to tak myslené, ale prosím. Povedal som si, že ste zrejme chytili druhý dych, pani doktorka. Našli pevný bod.

V tom sa nemýlite, drahý kolega.

Takže?

Cvitočok si zahryzla do spodnej pery a ostala ticho.

Druhá možnosť je, že ste sa v tomto ponurom karpatskom skanzene zašľých čias zbláznili.

O to viac si cením, že ste predsa len merali cestu sem, vážené kolegyne a kolegovia, usmiala sa hostiteľka placho.

Keď som sem šiel, aj napriek varovaniu, že je tu zvýšená radiácia, vytrvalo som dával prednosť prvej možnosti. Nuž a teraz... neviem. Najviac ma zaujala tá úvaha o psilocybíne.

Ale to je predsa dnes už všeobecne prijímaný poznatok.

Kvôli tomu sme sem chodiť nemuseli.

Kvôli tomu by som vás sem nepozývala.

O čo vám, pani doktorka, ide?

O dcéru. A prestaňte už s tou pani doktorkou, prosím. Dobre viete, že anulovaný bol nielen môj výskum na pôde univerzity, ale aj moja vedecká reputácia.

Kdesi vzadu sa ozvalo rozpačité zakašľanie.

Čo má s týmto humbugom spoločné vaša dcéra? Teda okrem toho, že toto

všetko chcete prezentovať ako jej narodeninovú oslavu?

To ona s nimi... Vie s hubami účinne komunikovať. Huby nám dovoľia skúmať ich, robiť na nich pokusy, preparovať ich, sušiť, krájať, mlieť, variť, konzumovať, rozhovorila sa Cvitočok po hlbokom nádychu. Napriek tomu, čo ste pred chvíľou videli a počuli, zdá sa, že človeku nielen dovoľia prakticky čokoľvek, čoho je ľudská chamtivosť schopná, nielen nás za to nijako netrestajú, ale aj napriek tým najhorším skúsenostiam s nami sú znova a znova ochotné a schopné komunikovať so svetom ľudí bez výhrad, predsudkov, obáv a nezištne.

Niečo ako sebaobnovujúci sa odkaz Matky Terezy?

Takto to znie naozaj neutržateľne, ale mycéliá sa skutočne správajú, akoby mali v sebe zakódované iba konanie v mene dobra.

A čo drevokazné huby?

Myslíte napríklad hlivu ustricovú?

Povedzme.

Pre človeka je liečivá a v konečnom dôsledku pomáha aj udržiavať rovnováhu biotopu hostiteľa.

Sú aj iné fungicídne patogény...

A práve toto je ten moment, ten obrat v myslení či zmena paradigmy, ktorá ma tak veľmi zneisťuje, zvýšila hlas hostiteľka. Ale nechcem vám nič vnucovať. Okrem toho, dcéra nie je zvyknutá na ľudí.

Preto ste sem pozvali tridsať cudzích dospelákov?

... videli ste jednorožca, usmiala sa Cvitočok. Máte výnimku. Teší sa na vás.

Mohli by sme ostať na pozíciách racionálnych argumentov?

Zdá sa, že pri posudzovaní prospešnosti húb už nevystačíme so schematicizmom, ktorý sme si osvojili v časoch, keď osvietenci predpokladali konečnú poznateľnosť sveta.

Ale nie ste zástankyňou teozofického učenia madame Blavatskej, však nie? Rozumej konečnú poznateľnosť mysliacim človekom, dôrazne podotkla Cvitočok. S človekom, ktorého kognitívne schopnosti nefiltruje ani nezastiera dogma či účelová selekcia a interpretácia príčinných súvislostí. Nehovoríme tu o viere, poslaní či hľadaní vyššieho zmyslu existencie v náboženskom zmysle slova, takže ani o teozofii. Teozofia bola vo svojej podstate náboženstvom.

V sále nastala vrava.

A čo je dnes inak?

Kde je vaša dcéra?

Koniec-koncov, toto je jej párty, ukázal bradáč na jednorožca na čelnej stene.

Tak kde je?

Niekde... v lese, neisto sa usmiala mladá žena.

V lese?!

So starým otcom. Hľadajú hluzovky. Toto je ich čas.

Funguje teda ako médium?

Koľko má dcéra rokov?

Päť. Práve dnes. To ona mi vnukla nápad s jednorožcom. Vlastne urobila oveľa viac. Postavila to ako kategorickú podmienku akejkoľvek oslavy svojich narodenín. A ja som vám tie pozvánky poslala. Nič lepšie som vymyslieť nevedela, previnilo sa usmiala prednášajúca. Povedala som si, že niekto hádam príde.

Tak prečo tu vaša dcéra nie je?

Okrem toho, že mám stále pochybnosti o správnosti svojho počínania, vrcholí sezóna hluzoviek. Povedala som si, že možno tie voňavé huby vás odškodnia za to, že ste sa sem unúvali.

A my sme akože kto? opýtal sa ten neodbytný. Pre to dieťa...

Okrem toho, že sme sem boli nalákaní ako nájomní gratulanti.

Prídu aj nejaké iné deti?

V pozvánke bolo uvedené, že ste vítaní aj s rodinami...

Ale zároveň ste napísali, že je tu zvýšená radiácia.

Dať si dávku jódu k ranej káve pre mňa problém nie je, ale vlastné dieťa tým zbytočne napchávať odmietam.

Čo môžeme pre vašu dcéru urobiť? Teda okrem toho, že jej zborovo zaspievame *Happy birthday?*

... ocitla som sa v schizofrenickej situácii. Ako vedkyňa túžim ísť ďalej. Študovať, robiť pokusy, merať, vyhodnocovať. Ako matka sa toho všetkého bojím. Navyše, je tu záväzok voči Zoji, žene, ktorá ma vychovala.

Takže?

Som odhodlaná pozvať sem dcéru a poprosiť ju, aby zaspievala.

A?

Ja už viem! zvolala energická žena a vyskočila na rovné nohy. My máme dosvedčiť, že huby na jej spev reagujú!

Neobyčajný postreh, pani kolegyňa, nezdržal sa bradatý muž.

Chcem to urobiť preto, aby som ju viackrát tej skúške správnosti vystavovať nemusela.

Vraveli ste, že spieva rada.

To áno. Ale je tu ešte jedna okolnosť...

Je tu nejaké riziko?

Vo východiskovej hypotéze.

A tá znie?

Spúšťačom dcérinej schopnosti obojsmernej komunikácie so svetom húb je bolesť.

Bolesť?

Zažitá bolesť. Dcéra nezvykne plakať. Keď je jej smutno, keď sa udrie, keď

sa bojí – spieva si. Neplače, spieva. Piesne, čo ju naučila jej stará mama Zoja.

Načo by to robili? opýtal sa Bondži pomaly schádzajúc dolu širokým schodiskom vedúcim z kaštieľa na prístupovú cestu.

Starí muži tieto schody zdolávali s potláčanými vzdychmi a krátkymi prestávkami. Na rozdiel od dubového schodiska vedúceho na poschodie toto bolo z kameňa a nemalo zábradlie.

Oj, Hela si ešte furt vie kľaknúť na obe kolená, zjokol Bondži závistlivo po jednom nevydarenom kroku. A ešte sa aj postaví bez toho, aby sa musela niečoho chytiť.

Kurva, Bondži, nechci odo mňa, aby som si to musel predstavovať.

Ty si hovädo! Tak som to nemyslel.

A ako si to myslel? Pokiaľ viem, do kostola Hela nechodí.

Ty si fakt magor!

Koľko má?

Hela?

No nie! Ten kostol!

Kostol už nie je, to dobre vieš. Hela bude mať osemdesiat, v lete.

Tak čo sa rozplývaš? Keď bude mať toľko čo ja alebo ty, potom sa môžeme baviť o tom, komu ako slúžia kolená.

Máš osemdesiatjeden.

A? Dva roky v našom veku nie sú to isté, ako keď sme mali päťdesiat.

Ty Helu nemáš rád, Ivan, v tom je háčik.

Pozri, ja len nechcem, aby si z nej urobil vdovu. Dobre zaopatrenú vdovu. To je celé.

He, bojíš sa, že len čo skapem, vyštartuje po tebe!

Aj to. Spomeň si na Plukovníka.

Tak mi troška povykladať o tom, aké je ostať sám.

Radšej sám ako nespojprávny cecok.

Polovicu majetku si prešustroval na ženine choré nápady a druhú si jej nechal po rozvode!

Bola to charita. Bondži, do mojej ženy sa už toľko nesar.

Bývalej, Ivan, bývalej! Obrala ťa ako čerešňu pri ceste.

Umrela, daj jej pokoj.

V poslednej chvíli!

Bol to normálny infarkt.

Kráčali k obrnenému transportéru stojacemu uprostred príjazdovej cesty.

Ženy na infarkt neumierajú, Bondži zastal a zodvihol ukazovák vysoko.

Umierajú na sviňobu, na choroby, čo nebolia, ale zabíjajú, ale na infarkt nie. Ti hovorím, rozpučilo ju, nenažratú.

Prestaň. A poď už. Čo furt zastavuješ? Dvadsať rokov si toto v sebe dusil?

Hej.

Vykročili.

Nemohol si zdochnúť a nechať si to pre seba?

Mohol.

Tak prečo...?

Si ma nasral.

Ser na to.

Si ma nemal nasrať.

Ivan zastal.

Obskakuješ Helene okolo riti ako taký šašo, rozkričal sa.

Ona je Hela, odvetil s ľadovým pokojom Bondži. Helena bola jej matka.

A nezastavuj sa furt.

Češka!

Len nejaký čas žila v Ostrave. Pochádzala z Čierneho Balogu. Čo si dnes taký nasratý?

Ja? zdúpnel Ivan. Ja som bol úplne v pohode. To ty si ma nasral!

Ja teba?!

Hej, ty mňa!

Nastúpili. Bondži si sadol na miesto vodiča. Ivan vedľa neho, na sedadlo pôvodne určené pre veliteľa družstva. Na účely boja v rojnici bol nad jeho hlavou umiestnený kruhový poklop.

Keby som mal toľko pary, koľko je vo mne zlosti..., zavrčal Bondži a naštartoval. Zvyšok jeho slov sa stratil v reve dieslového motora.

Zaradil rýchlosť. Oceľový kolos sa pohol. Po pár metroch zastal. Bondži s nohou na brzde a vytreštenými očami hľadel cez malý priezor pre vodiča. Dva metre pred dávno vyradeným pancierovým vozidlom určeným na prepravu bojovej pechoty stál ďalší starý muž. V ľavej ruke držal košík a dlhú palicu. V dlani pravej ruky mu spočívala hebká dlaň dievčaťa s veľkými tmavými a vážnymi očami.

Ten šťastný chuj sa tu akurát teraz kde nabral?! opýtal sa Ivan.

Prečo si myslíš, že je šťastný?

Pozri sa, ako sa usmieva... Ak namiesto mozgu nemá tvaroh, musí byť šťastný.

Cvitočok stála pri okne, vo výklenku vedľa schodiska vedúceho z predsálie do vstupnej haly kaštiela. Pozorovala výjav pred kaštielom. Obrnený transportér, dieťa a muža s prúteným košíkom a palicou v ruke pred ním. Sledovala, ako dvojica pomalým krokom prechádza na stranu vodiča. Muž palicou zabúchal na malé dvierka. Otvorili sa až po chvíli. Muž sa dal do reči s Bondžim sediacim za riadidlami. Dieťa zodvihlo pohľad k priečeliu kaštiela.

Žena pri okne sa usmiala a zamávala mu.

Dieťa zamávalo tiež.

Dcéra? opýtal sa muž za jej chrbtom.

... myslíte si, že chvíľa je viac alebo menej ako minúta? opýtala sa ho bez toho, aby sa otočila.

Neviem, nikdy som nad tým nerozmýšľal.

Škoda, možno by sme si rozumeli lepšie.

Muž sa ironicky uškrnul a s prižmúreným pohľadom sa pozrel na Cvitočok priamo.

Ste aj sociologička?

Ako ste na to prišli? opáčila bez toho, aby pohľad od diania pred kaštieľom odvrátila.

Viete, náuky, ktoré neskúmajú svet taký, aký je, ale vysvetľujú mu, aký by za istých okolností byť mohol...

Pýtala som sa, ako ste prišli na to, že to dieťa je moja dcéra, ukázala na dvojicu stojacu vedľa obrneného vozidla.

Muž sa prestal usmievať a odmlčal sa.

Je to široko-ďaleko jediné dieťa, prevravel po pauze ľadovo.

V tom prípade je pre mňa nepochopiteľné, prečo ste sa ma pred chvíľou prišli opýtať, či je to moja dcéra. Vedeli ste, že prestávku sme urobili preto, lebo čakáme práve na ňu, viete, že tu iné dieťa nie je, pravdepodobne ste si všimli aj to, že si mávame.

... *small talk*, konverzácia. To civilizovaní ľudia robia. Rozhovory o počasí sú dnes traumatizujúco nepredvídateľné.

Predpokladajme, že by som vám prikývla.

Vaše úsmevy sú od toho istého majstra, povedal by som, usmial sa muž so znova nadobudnutou sebaistotou a pohladil si pestované fúzy.

A aká bola očakávaná odpoveď, ak vás nepredvídateľnosť traumatizuje?

Pani doktorka, to, že s vami nesúhlasím, predsa neznamená, že vám nerozumiem...

Nie, nejde mi o to, aby som vás karhala. Chcem len poukázať na fakt, že hoci kontext situácie, v ktorej sa momentálne nachádzame, je na svojej horizontálnej osi pomerne jednoznačný, na tej zvislej je aj vrstevnatý. Ja som pred chvíľou vážne uvažovala o tom, či je minúta viac ako chvíľa. Nechcela som konverzovať. Zaujímá ma to naozaj. Zaujímalo to už Boženu Slančíkovú Timravu.

Koho?

A potešilo by ma, keby som narazila na partnera schopného viesť o tom skutočný dialóg. Pán kolega, jazyk neslobodno používať halabala.

Len som sa snažil byť zdvorilý, pani doktorka. *Small talk*...

Stretávame sa, konverzujeme, ale na silu dialógu sme rezignovali. Vystriedali ho uhladené dualógy, každý si hudie svoje. A už naozaj prestaňte s tou doktorkou.